

Viktigt att snabbt väcka intresset

Så skrivs en vinnande ansökan till EU

En vinnande ansökan om forskningsanslag från EU präglas av noggrannhet och översiktlighet. Den ska också snabbt väcka intresse.

– **De nationella råden kan ibland acceptera vissa brister i ansökan om forskaren är känd för att bedriva högkvalitativ forskning. EUs granskare ställer betydligt hårdare krav, säger Håkan Randahl, EU-handläggare vid Karolinska institutet.**

EUs forskningsprogram Biomedicin & hälsa har en budget på 3,2 miljarder kronor. Våren 1995 samlades 423 experter på ett hotell i Bryssel för att fördela den första potten: 1,4 miljarder. 1 709 ansökningar hade inkommit, 299 av dessa beviljades pengar och i 133 projekt fanns det svenskt deltagande (se artikel sid 593).

Men fler svenska forskargrupper skulle förmodligen ha fått medel från EU om ansökningarna hållit en högre kvalitet, menar EU-handläggaren Håkan Randahl.

Han har intervjuat sex svenska experter som deltog i de utväreringsgrupper som granskade ansökningar 1995. Han har även intervjuat svenska forskare som dels beviljats medel, dels fått avslag.

– Ansökningarna till EU är upplagda på ett sätt som är vanligt inom industrin, med projektråd, projektledare, krav på årliga redovisningar etc. Det är en form av uppläggning som forskare inom akademien ofta inte är vana vid, säger Håkan Randahl.

Undvik för krånglig ansökan

En ansökan till EUs forskningsprogram Biomedicin & hälsa är uppdelad på sju punkter som var och en ger poäng: vetenskaplig och teknisk kvalitet, logik i uppsatta mål, metodologins stringens och lämplighet, möjliga delmål och delrapporter, den europeiska dimensionen, teknisk kompetens och hur parterna i projektet kompletterar varandra, samt exploateringsmöjligheter.

Även projektledning och budget bedöms. Poängen räknas ihop och är ansökan otydlig på någon av punkterna drar den ner den samlade bedömningen.

Minst fyra experter läser varje ansö-

kan. Experterna känner inte till varandras identitet förrän de efter genomläsningen samlas i en särskild utväreringsgrupp för att diskutera ansökningarna.

I det läget har ansökningarna redan blivit poängsatta, men utväreringsgruppen gör en slutgiltig bedömning och kan justera poängtalet uppåt eller nedåt. De vetenskapliga kriterierna är de som väger tyngst.

– Det är inte alltid experter inom det snäva fältet forskargruppen söker pengar till som granskar ansökningen. Därför är det viktigt att sammanfattningen av projektet är övergripande och lättläst,

ILLUSTRATION: FOLKE NORDBLINDER

och att den inte innehåller för många detaljer. Det var samtliga sex svenska utvärerare som jag talat med överens om.

– Samtidigt bör målbeskrivningen löpande tas upp så att den som granskar hela tiden påminns om projektets mål.

En ansökan kan misslyckas för att en del av sammanfattningen är övergripande och intresseväckande, medan en annan är alltför krånglig och tråkig. Den ska vara så homogen som möjligt och bör därför vara skriven av en person.

Ett beslut kan inte ändras

Etväreringsgruppens beslut om en ansökan kan inte omprövas. Håkan Randahl berättar om hur besvikna forskare, som är kända i sina hemländer kontaktat EU efter ett avslag och varit mycket frågande till beslutet.

– Vid ett avslag ska man aldrig försöka ändra beslutet, det skapar bara irritation hos de forskningssekreterare som finns för varje särområde inom forskningsprogrammet.

– Däremot kan man ju försöka ta reda på varför man inte fick pengar beviljade. Det finns bl a möjlighet att få ut

ett utlåtande från forskningssekreteraren med uppgifter om vad som legat till grund för beslutet.

Avslag beror ofta på att man inte läst anvisningarna tillräckligt noga och satt sig in i kraven, menar Håkan Randahl, som stött på flera exempel då slarvigt skrivna ansökningar lett till låg poängsättning av utväreringsgruppen.

Det händer även att forskargruppen söker pengar inom fel område. Är det svårt att länka in ett projekt på ett lämpligt särområde för att projektets titel är otydlig kan det bli värderat inom fel område. Exempelvis kan ett projekt med rubriken "HIV och hjärnskador" riskera att bli granskat av hjärnforskare i stället för HIV-expert, trots att det handlar om forskning kring HIV.

Granskarna måste vara överens

Högst tre gånger ska en och samma expert vara med och utvärdera ansökningar. Det är i alla fall målsättningen. Utvärerarna är alla vana granskare av ansökningar, de märker snabbt om exempelvis ett projekt kan göras separat på olika laboratorier, eller om det krävs samordning mellan olika laboratorier vilket är ett av kraven för att få pengar.

För att ett beslut ska kunna tas måste samtliga fyra experter i utväreringsgruppen vara överens. Kommer de inte överens anlitas ytterligare en expert. I princip ska en expert inte utvärdera ansökningar som är inskickade av forskargrupper från det egna universitetet, vilket dock kan vara svårt att efterleva när det handlar om små EU-länder.

– Det har hänt att utvärerare insisterat på att ansökningar som fått otillräckliga slutpoäng ändå ska få pengar. Vid en direkt fråga från de andra experterna har det sedan framkommit att det handlat om en kollega till utväreraren. Då har gruppen helt bortsett från utvärerarens synpunkter när beslutet tagits, berättar Håkan Randahl.

– Forskningssekreterarna lär sig snabbt känna till experterna och gör de sig omöjliga på något sätt blir de inte använda igen.

Nu är det åter dags att söka pengar från forskningsprogrammet Biomedicin & hälsa. Den 17 juni ska ansökningarna vara inne för de flesta särområden (1, 2, 3, 4.2, 5 enligt beskrivning i artikel sid 593). För övriga områden är sista ansökningsdag 15 december. Liksom 1995 ska sammanlagt 1,4 miljarder fördelas.

Peter Örn